

Mesures de precaució per evitar la presència de productes i substàncies no autoritzades en producció ecològica

juny 29, 2021 |

La normativa de producció ecològica estableix que els operadors ecològics han d'adoptar mesures de precaució en les diferents etapes de producció, preparació i distribució de productes ecològics per tal d'evitar la presència de substàncies i productes no autoritzats en producció ecològica. Per aquest motiu cal que s'implementin i mantinguin mesures per detectar i evitar els possibles riscos de contaminació dels productes ecològics amb productes o substàncies no autoritzades, així com garantir la separació adequada dels productes ecològics dels productes no ecològics.

En la producció de conreus ecològics es poden donar diverses circumstàncies a través de les quals es poden produir contaminacions dels productes ecològics amb substàncies o productes no ecològiques. Per aquest motiu, cada operador haurà d'analitzar i descriure la situació particular de la seva explotació i maneig per tal de poder implementar estratègies efectives amb l'objectiu d'evitar possibles contaminacions, ja que sinó es podria arribar el cas de perdre la qualificació ecològica del producte. Les mesures establertes pels operadors hauran de ser validades pel CCPAE. A més, cal recordar que qualsevol canvi en l'activitat i en les mesures implantades hauran de comunicar-se de forma prèvia al CCPAE.

QUINES SÓN LES POSSIBLES FONTS DE CONTAMINACIÓ MÉS FREQUENTS:

Contaminació per deriva de tractaments fitosanitaris de parcel·les veïnes

Sovint es dona el cas que parcel·les de cultiu ecològic limitin amb parcel·les conreades de forma no ecològica, de manera que hi ha un risc elevat de possibles contaminacions amb substàncies no autoritzades en producció ecològica per la deriva dels tractaments fitosanitaris

realitzats en parcel·les veïnes no ecològiques. En aquestes situacions, cal analitzar la situació específica i la distància dels camps respecte les parcel·les no ecològiques, per tal de poder implementar les mesures més eficients. Alguns exemples de possibles mesures per evitar aquesta contaminació seria la instal·lació de tanques o tallavents permanents (vegetals o no), o l'establiment de franges de seguretat, on els productes procedents d'aquestes franges no es podrien comercialitzar usant cap de les indicacions protegides de la producció agrària ecològica.

El destí d'aquests productes s'haurà d'acreditar mitjançant factures o altres documents que justifiquin que s'han venut sense fer ús d'aquestes indicacions, o que s'han destinat a l'autoconsum. És molt important guardar aquests documents justificatius, que hauran d'estar a disposició del servei d'inspecció del CCPAE, per quan aquest ho requereixi. Així mateix també caldrà registrar al quadern de camp la collita i qualificació del producte obtingut de la franja de seguretat.

Maquinària mixta

Un altre punt important a tenir en compte és l'ús de maquinària mixta, és a dir, l'ús compartit de maquinària per a la producció ecològica i per a la producció convencional (màquines de tractament fitosanitaris, sembradores, recol·lectores, ...)

El cas més freqüent és el de la maquinària d'aplicació de productes fitosanitaris que és utilitzada per al tractament de parcel·les no ecològiques del mateix operador o també de la contractació del servei de tractament per part d'una empresa tercera. En aquestes situacions, abans de realitzar l'aplicació dels productes fitosanitaris a les parcel·les ecològiques s'haurà de fer una neteja acurada i efectiva de la maquinària per tal d'eliminar restes de productes fitosanitaris no autoritzats en producció ecològica. A més, també caldrà portar un registre on anotar la realització de la neteja, amb l'objectiu que el servei d'inspecció del CCPAE ho pugui comprovar. En el cas que, per error, s'hagi utilitzat una màquina sense haver fet la corresponent neteja, o amb substàncies no autoritzades en producció ecològica, caldrà avisar immediatament al CCPAE, per tal que decideixi les mesures que caldrà adoptar. En qualsevol cas, la collita d'aquesta parcel·la no es podrà comercialitzar amb les mencions referents a la producció ecològica.

Aquesta situació també es pot donar en l'ús d'altres eines o màquines agrícoles, com per exemple els arres per al treball del sòl, les sembradores o les recol·lectores. De la mateixa manera que en el cas anterior, és important realitzar la neteja de qualsevol màquina que no

sigui d'ús exclusiu, per tal d'evitar barreges o contaminacions no desitjades. Igualment, també caldrà registrar en el quadern de camp la neteja d'aquesta maquinària abans de cada ús.

Emmagatzematge

En el cas que en una explotació ecològica es manipulin productes ecològics i no ecològics caldrà emmagatzemar els productes ecològics de forma separada dels altres productes, per tal d'evitar la barreja o contaminació amb substàncies que no compleixen les normes de producció ecològica. El mateix cal aplicar en el cas dels insums que estiguin presents en les explotacions mixtes. Així doncs, caldrà disposar de zones separades i retolades dins dels magatzems, de manera que es garanteixi una inequívoca i correcta identificació, qualificació i separació dels productes emmagatzemats.

Transport

Els operadors ecològics hauran de garantir que l'envasat i transport dels productes ecològics es realitza en envasos, contenidors o vehicles adequats i tancats que impossibilitin la barreja o contaminació amb productes no autoritzats en producció ecològica. Cal tenir present que el transport de productes ecològics també es troba dins l'àmbit de control de la producció ecològica i que sovint es tracta d'una font important de contaminació dels productes ecològics, sobretot quan aquest és subcontractat a un tercer. En aquest sentit, en el transport de productes a l'engròs és especialment important garantir la neteja del vehicle abans de la càrrega dels productes ecològics així com portar un registre d'aquesta neteja.

En conclusió, l'operador ecològic és el responsable de mantenir les mesures acordades amb el CCPAE per tal d'evitar les possibles contaminacions i o barreges amb productes no autoritzats. Cal tenir present que el fet de no portar a terme aquestes mesures podria arribar a comportar perjudicis econòmics, com ara la imposició d'alguna sanció, a més de la retirada de les indicacions protegides de la producció ecològica del producte.

AUTORS

ISIDRE MARTÍNEZ

Unitat de Producció Agrària Ecològica

NÚRIA ARMENGOL

Unitat de Producció Agrària Ecològica